अ तापतोङ [á táp] v. t. to bite. टोक्नु.

अगू [águu] *n.* father's younger brother. काका.

अगू च्योमबो [águu tʃómbo] n. father's elder brother. ठूलो बा.

अङ [áŋ] *conj.* also. पनि.

अङ्दुङ [àŋduŋ] n. a traditional dress worn by Yolmo women. चुबा.

अछ्या [átʃha] *excl.* exclamation. ओहो.

अचाल [átsale] *adj.* wrong. गलत. अजि [ádzi] *n.* elder sister. दिदी.

अदा [áda] n. older brother. दाइ.

अनि [áni] n. father's younger sister. बाको बाहिनी.

अनि [áni] *conj.* and. अनि. [Source: Nepali]

अनि च्योमबो [áni tʃómbo] n.

father's elder sister. बाको दिदी. अपॆ [apé] *excl*. oh. ओहो.

अबा [ába] n. father. बाबु.

अमा [áma] n. mother. आमा.

अमबाक [àmbak] n. guava. अम्बा. [Source: Nepali]

अराक [árak] n. a strong alcohol.

अरु [áru] n. a large clay jug. ध्याम्यो. See: phúmba.

अल [ál] n. a lake. ताल्.

अलोङ [àloŋ] n. traditional large earrings, worn over the ear. टप.

अस्याङ [áʃaŋ] n. uncle; mother's younger brother. मामा. [Source: Nepali]

अस्याङ च्योमबो [áʃaŋ tʃómbo] n. uncle; mother's elder brother. ठूलो अशाङ. [Source: Nepali]

इ

इबि रेरे [íbi rère] n. asparagus. कुरिलो.

इहनार [inar] n.a large well.इनार.

उ

उपतोङ [úp] v. t. to cover. छोप्नु.

उपा [úpa] n. owl. उल्लु.

उहरतोङ [ùr] v. i. to fly. उड्नु.

ऊ

ऊ फेरतोङ [úu phér] v. i. to breathe. सास फेरनु. [Source: *úu* Yolmo *phér*- Nepali] ऊहसु [ùusu] *n.* coriander. धनियाँ.

ऎ

ऐरमाङ [érman] n. Szechuan pepper, a plant, leaves used in cooking and medicine.
Botanical name: Zanthoxylum.
तिमुर.[see image on right, तल तसबिर हेर्नुस]

ऐरका [érka] Variant: értaŋ. n. monsoon, June - August. मौसम.

ऐ

ऐ [ée] *part.* call used to attract a person's attention. ओहो.

ऒ

ऒहङदोङ [òŋ] v. i. to come. आउन्.

ओहगे [ònge] v. cop. copula verb, general fact copula used when the clause is general and accepted knowledge. हुन्छ. ऒहज़ेराङ [òzeraŋ] *adj.* enough ;

भाहज़राङ [òzeraṇ] *adj.* enough that much. एतिने.

ऒहमदोङ [òm] v. t. to convince or woo somebody. फकाउनु.

[alt. spelling होमदोङ] ऒहमा [òma] n. milk; breast. दुध, स्तन. [alt. spelling होमा] ऒहनडा [ònda] adv. that way. त्योस्तो. [alt. spelling होनडा] ओहराङ [òran] pr. first person plural inclusive. हामी. [alt. spelling होराङ] ओरमु [òrmu] adv. that way. त्योसारि. ओहरता [òrta] n. a fence. बार. [alt. spelling होर्ता]

ओ

ओं [óo] voc. invocation. है. ओह [òo] postp. there, indicating a distance. Can also be used to indicate a person, generally someone not present. त्यहाँ.

ओकेल [óokel] n. a mortar and pestle used for pounding rice into flour. ओकल. [Source: Nepali] ओहिद [òodi] dem. that. त्यो. ओहिदिग पेहिद [òodigi pèdi] conj. therefore. त्यसकारण. ओनज्यु [òondʒu] n. a traditional Tibetan blouse worn by women. कमिज. Syn: tòtʃe. ओहलेगि [òolegi] conj. and then. अनि.

क

काह [kà] adj. open. खोलेको. काहदोङ [kà] v.t. like. मन पराउनु. काह पेहदोङ [kà pè] v.t. to open. खोल्नु. काइतो [káito] n. shawl. पछयौरा. कागाति [kágati] n. lemon. कागती. [Source: Nepali] काहङ [kàn] adj. full. पुरा. काहङ [kàn] n. hill. डाँडा. काहङ दोङ [kàn] v.i. to fill up.

काङबा जुहबु [káŋba dzùbu] n. toe. खुट्टाको औंलो. काङबा लास्या [káŋba láʃa] n. thigh. फिला. काहज़्ये [kàʒe] q. how many. कति. काति [káti] n. a nail. कीला. [Source: Gurung] काथा [kátha] n. a dagger. छुरी. [Source: Nepali] कादहा [kàda] n. a khata, a silk scarf, usually white, given in

काङबा [káŋba] n. leg. खुट्टो.

blessing. खता.

काहन पेदि [kàn pèdi] q. how, pertaining to action. कोसारि.

कानचि [kántʃi] *adj.* younger or youngest. कन्छि.

[Source: Nepali]

काहनडा [kànda] q. how, in which way. कोसारि.

काहनदि [kàndi] q. which. कुन.

काहनम् [kànmu] q. how, describing physical property. कस्तो.

काहपु [kàpu] *adj.* old, animate. बूढो.

काम साबु [kám sáŋbu] adj. fine. बढिया.

कामदोङ [kám] v. i. to dry. सुक्नु. कामब् [kámbu] adj. dry. सुख्खा.

काहमबु [kàmbu] n. a bottle.

कामा [káma] adj. steep. उकालो.

कामा [káma] adj. uphill. उकालो.

काहम् [kàmu] adj. an older woman. बज्यै.

कायु [káyu] n. small ceramic cup. कचौरा.

कारतोङ [kár] v. t. to trick. चल्नु.

कारतोङ [kár] v. t. to weigh something. जोख्नु.

कारा [kára] n. belt, or cloth wrapped around the waist. पेटी.

কাৰেজ [káraŋ] class. A numeral classifier used as a way of emphasising the number of

items or people. वटा.

काराई [káray] n. a pot for cooking made of iron. कराई. [Source: Nepali].

कारु [káru] n. barley. जौ.

कारता [kárta] n. knife. चुक्क. [Source: Nepali]

कारपा [kárpa] adj. spicy. पिरो.

कारप् [kárpu] adj. white. सेतो.

कारमा [kárma] n. minute. मिनट.

कारमा [kárma] n. star. तारा.

कारसे [kárse] *adj.* a colour close to white, but not quite, such as grey or tan. फिका सेतो.

काहलज्यु [kàldʒuŋ] n. packet. पोको.

काहलतोङ [kàl] v. i. to go, perfective aspect. जानु. See: dò.

काहलदा [kàlda] n. a jug for water; a bag. दानी, झोला.

काहला [kàla] q. where. कहाँ.

कालाङ सेह [kálaŋ sè] n. lapsi, a small, green, sour fruit. लपसि.

कालाम [kálam] n. a pen, for writing. कलाम. [Source: Nepali]

काहवान [kàwan] n. cucumber. काँक्रो.

कातोङ [káa] v. i. to stop. अडिनु. कि [kí] *conj.* or. कि.

किताब [kítab] n. book. कितब. [Source: Nepali]

किपा [kípa] n. caste. जात.

किपु [kípu] adj. lucky. भाग्यमानी.

किस्य [kíʃi] n. flea. उपियाँ. कीदोङ [kíi] v. t. to bind. कस्र. कुदोङ [kú] v. t. to rub in. दल्नु. Syn: tùl; múr. कुह [kù] num. nine. नौ. कुक् [kúku] n. cuckoo bird.

कुङ जुहङ [kúŋ dzùŋ] n. elbow.

कुङगा [kúŋga] n. holder for butter candles. मैन बत्ति राख्ने बस्तु. कुहङमु [kùŋmu] n. night. रात. कुहङमु नुहप फें [kùŋmu nùp phé] n. midnight. आधारत.

कुहङसे [kùŋse] n. evening. बेलुका.

कुनडे [kúnde] n. the large, bottom pot in which the tshán is placed and on which sits the háda. ठूलो जग भाँडा रक्सी बनाउनेको लिग. [see image

above for distilling process, तल तसबिर हेर्नुस]

कुनिङ [kúnin] n. a thresher, made of wood. झाँट्ने कल. [see image below, तल तसबिर हेर्नुस]

कुहपच्यु [kùptʃu] *num.* ninty. नब्बे. कुहबा [kùba] *num.* ninth. नवौं. कुमेन [kúmen] *n.* thief. चोर. कहर पेहतोङ [kùr pè] v. to bend

कुहर पहतोङ [kùr pè] v. i. to bend over. निहुरनु.

कुरच्यि [kúrtʃǐ] *n.* chair. मेच. कुहरस्यीङ [kùrʃǐŋ] *n.* sugarcane. उखु.

कुहल [kùl] n. a spirit that lives in the family home. घरमा बस्ने कुल.

कुहलबा [kùlba] *adj.* slow; late. दिलो, अबेर.

कुस्या [kúsa] n. h. hat, honorific. टोपी.

कूदोङ [kúu] v. i. to wait. पर्खनु. केदोङ [ké] v. t. to visit. घुम्नु. Syn: khór.

केहडु[kèdu] n. dried vegetables. गुन्दुक.

केहनदोङ [kèn] v. t. to wear.

लगाउनु. केफा [képha] n. hip. नितम्ब. केमबा [kémba] n. tongs. चिम्टा. Syn: tsímta. के [kée] n. noise. हल्ला. केहदोङ [kèe] v. t. split. चरकन्. के क्याहपतोङ [kée kyàp] v. i. to call. बोलाउन्. केहदाङ लाहङ [kèedaŋ làŋ] adj. happy. खुसी. केम् क्यापतोङ [kéemu kyàp] v. i. to laugh. हांस्र्. कोदोङ [kó] v. t. to dig. खान्नु. कोहदोङ [kò] v. t. to need. चाहिने हुनु. कोह [kò] n. door. ढोका. कोहकपा [kòkpa] n. garlic. लसुन. कोहगा [kòga] n. kitchen; a fireplace. चुलो, चुलिहा. कोहङतोङ [kòŋ] v. i. to crouch. कोपरिनु. कोहताराङ [kòtaraŋ] postp. including. लगायत. कोहनदोङ [kòn] v. t. to wear. लाउनु. कोहपस्या [kòpʃa] n. shoes. जुत्ता.

कोमसिन [kómsin] adj. thirsty. तिर्खा लग्नु. कोहरको [kòrko] n. basket. टोकरी. कोरतोङ [kór] v. i. to walk around. घुम्नु. कोहरमो [kòrmo] adj. round. कोहलज्या [kòldʒa] n. lock. ताला. कोलदोङ [kól] v. t. to boil something, often used in reference to distilling árak. उमाल्नु. कोहलेला [kòlela] adj. quiet ; slowly. शान्त, बीसदतारे. कोहलो चेमा[kòlo tséema] n. leafy green vegetable. राजमाक तकार. कोहलमो [kòlmo] n. a lake. ताल्. कोबा [kóoba] n. skin. छाला. कोमा [kóoma] n. chin. सिउँदो. कोहार [kóhar] n. porcupine. दुम्सी. काउली [kaulikopi] n. cauliflower. काउली. [Source: Nepali] क्वेहला [kwèla] n. clothing. लुगा. क्वेहला कोहनदोङ [kòn] v. t. to

ख

खा [khá] n. mouth. मुख. खाज्यु [khádʒu] n. saliva. थुक्.

कोहमबा [kòmba] n. temple.

स्तुपा.

खाट [khát] n. bed. खाट. खाप [kháp] n. needle. सियो.

put on clothes. लुगा लाउनु.

क्रेम् [krému] n. scarf. उपर्ना, दोपट्टा.

खापे [khápe] n. branch. हाँगो. खामबु [khámbu] n. peach. आरु.

खारनुप [khárnup] n. the day before yesterday. असति.

खारबेसारे [khárbesare] n. strawberry. कौवाकाफल.

खालङ्गि [khálni] *num.* forty. चालिस.

खालड्यि च्यु [khálni tʃú] *num.* fífty. पचास.

खालज्यि [kháldʒi] *num.* twenty. बीस.

खालज्यि ड्यि [kháldʒi ní] *num.* twentytwo. बाइस.

खालज्यि च्यी [kháldʒi tʃii] num. twentyone. एककाइस.

खालज्यि च्यु [kháldʒi tʃú] num. thirty. तीस.

खालज्यि सुम [kháldʒi súm] *num.* twenty three. तयइस.

खालज्यो [kháldʒo] n. health. स्वास्त्य.

खाल्डि [kháldi] n. pocket. खल्ति. [Source: Nepali]

खालमा [khálma] n. kidney. मृगौला.

खालस्यि [khálʃi] *num.* eighty. अस्सी.

खालस्यि च्यु [khálʃí tʃú] num. ninety. नब्बे.

खालसुम [khálsum] *num.* sixty. साठी.

खालसुम च्यु [khálsum tʃú] *num.* seventy. सत्री.

खावा [kháwa] n. snow. हिउँ.

खावा काहङ [kháwa kàŋ] n. mountain peak. चुचुरो. [see image below, तल तसबिर हेर्नुस]

खासा [khása] adj. Nepali. नेपाली.

खि [khí] *n.* dog. कुकुर. खिप [khíp] *n.* pin. आलपिन.

खिबा [khíba] n. caterpillar. झुसिल्किरा.

खिम [khím] n. house. घर. [see image below, तल तसबिर हेर्नुस]

खिम ज्यॆ [khím dʒe] n. neighbour. छिमेकी.

खिमबु [khímbu] n. a fork. काँटा, चम्चा.

खिमबु [khímbu] n. spoon. चम्चा.

खुङ [khúŋ] pr. they, them; the third person plural pronoun. तिमीहरू, तपाईहारू.

खुतोङ [khú] v. aux. can. सक्नु. खुर [khúr] n. hoof. खुर. [Source: Nepali]

खुरतोङ [khúr] v. t. to carry something. बोक्नु.

खुरपु [khúrpu] n. load. भारी.

खुरा [khúra] n. bread. रोटी.

खें [khé] pr. second person plural. तिमी.

खेनदि [khéndi] adj. bitter. तीतो.

खॆनदि कॊहरिलॊ [khéndi kòrilo] n. zucchini. तितो कोरिलो. [Source: Nepali]

खेरतोङ [khér] v. t. to take away, take with. लैजानु.

खेस्या [khésa] n. deer. मिर्ग.

खेमबु [khémbu] n. the head lama. दुलो लामा.

खों [khó] pr. third person singular, male. उनि.

खोटे [khóte] *adj.* crippled. लङगडो. खोपि [khópi] *n.* room. ताउं; कोटा.

खोप तिबा [khóp tíba] n. tattoo. गोदना.

खॊरतॊङ [khór] v. t. to visit. भेट्न जानु. Syn: ké.

खोलमो [khólmo] n. a small well. इनार. See: inar.

ग

गाहडा [gàḍa] *adj.* dark. जादा. [Source: Nepali]

गाहनजि [gàndzi] n. singlet. गन्जी. [Source: Nepali]

गाहरिला [gàrila] adv. at the time. घडी.

गाहराम मेहना [gàram mèna] n. garam masala. मसला. [Source: Nepali]

गुहनदरि [gùndri] n. a straw mat. गुन्द्रि. [Source: Nepali] गुहरि [gùri] n. cat. बिरालो. गेहद पाले [gèd pále] n. gate keeper. पाले. [Source: Nepali; English]

गेहदा [gèda] n. rhinoceros. गैंडा. गोहनडे [gòŋde] n. flour cooked

with water to make a pastelike substance. देडो. Syn: tsámba.

गोहरोङ [gòroŋ] *adj.* Gurung. गुरुङ.

गोह [gòo] n. head. टाउको.

गिलाहस [glàs] n. glass. म्रास. [Source: English]

ड़

ङा [ŋá] num. five. पाँच.

ङादोङ [ŋá] v. t. to cut,

specifically grass. काट्नु घाँस. ङाह [ŋà] pr. I, me; the first person singular. म.

ङापच्यु [ŋáptʃu] num. fifty. पचास. ङाबा [ŋába] num. fifth. पाँचौँ.

डामाङ [ŋámaŋ] *n.* tail. पुच्छुर.

ङाहरमु [ŋàrmu] adj. sweet. गुलियो.

ङुतदोङ [ŋù] v. i. to cry. रुनु. ङुल [ŋùl] n. silver. चाँदी. ङो छ्यामु [ŋó tʃhamu] adj. embarrassed. लज्जित.

ङोङ [ŋóŋ] n. egg of a reptile or fish. माछा कि सर्पाको अण्डा.

ङोदोङ [ŋó] v.t. to roast. भुट्नु.

ङोमबु [ŋómbu] *adj.* green; blue. हरियो, नीलो.

ङोमसे [ŋómse] adj. green, pale or non-typical, many colours of blue also fall into this category. फिका नीलो की नीलो.

क्य

क्याकपा [kyákpa] n. feces. दिसा. क्याकपा ताङतोङ [kyákpa táŋ] v. i. to defecate. मल त्याग गर्नु.

क्याहगार [kyàgar] n. millet.

क्याज्यु [kyàdʒu] num. eighty. अस्सी.

क्यादोङ [kyá] v. i. to float. उत्रनु. क्याहप [kyàp] n. back. पिठ्.

क्याहप [kyàp] adj. closed. बन्दा.

क्याहपतोङ [kyàp] v.t.; v. i. to fall. Also has extensive other uses by itself, or in compounds, see: choke; fry; hit. खस्नु, सास रोकिनु, तार्नु, कुट्नु.

क्याहपरे [kyàpre] n. buckwheat. फारप.

क्याहपला [kyàpla] *postp.* behind. पछाडि.

क्याहपस्या [kyàpʃar] n. ginger.

अदुवा.

क्याहमि [kyàmi] *adj.* foreign. विदेशी.

क्यालबु [kyàlbu] n. king. राजा.

क्याहवा [kyàwa] n. funeral. अर्गुङ.

क्याहसा [kyàsa] n. market; a town or city. बजार, शहर.

क्यादोङ [kyáa] v. i. to feel cold. जाडो लाग्नु.

क्याहबा [kyàaba] adj. fat. मोटो.

क्याबु [kyáabu] n. cold, of weather. जाडो.

kyábu dàwa the cold months, November - January.

क्युदोङ [kyú] v. i. to vomit. छाहनु. क्युदोङ [kyú] v. t. to leave. छोड्नु. क्युदाह [kyúbu] e fother in law

क्युहबु [kyùbu] n. father-in-law. सस्रा.

क्युहमा [kyùma] n. intestines, guts and also umbilical cord. आन्द्रा.

क्युहमु [kyùmu] n. mother-in-law. सास्.

क्युहमा [kyùma] n. a member of the Brahmin caste. बाहन.

क्युरतोङ [kyúr] v. t. to throw, to drop deliberately. फ्याँक्नु.

क्युरपु [kyúrpu] *adj.* sour. अमिलो. क्येह [kyè] *num.* eight. आठ.

क्येदोङ [kyé] v.t. to give birth. ब्याउन्. क्येपा [kyépa] n. waist. कम्मर.

क्येहपा [kyèp] n. a turn or a time. चोटि.

क्येहबा [kyèba] num. eighth. आठौं.

क्यहवा [kyèwa] n. a wooden paddle used for stirring. थुर्मी.

क्ये तहाल [kyé thál] Variant: kyé thál thál. *adj.* light or pale, of colour. फिका.

क्योङदोङ [kyòŋ] v. t. to carry. बोक्तु.

ख्य

ख्या [khyá] pr. second person plural. तपाई.

ख्यवा [khwá] n. sauce. झोल. ख्येम् [khyému] adj. cheap. सस्तो. ख्योगा [khyóbo] *n*. husband. श्रीमान.

ख्योपिज्या [khyópiʒa] n. man. केति मान्छे.

ग्य

ग्याह [gyàa] n. place. ठाउं. ग्युग्युबा ; ग्युबा [gyùguyba] adj. fast. छिटो. adv. soon. चांदै. ग्युबाराङ [gyùbaraŋ] *adv.* soon. चांदै.

ग्येलदोङ [gyèl] v. i. to fall over. लड्नु.

च्य

च्याह [t] n. chicken. कुखुरो. च्याह [t] n. tea. चिया. च्याह पाहकतु [t] n paktu] n. tea

leaves used to make Tibetan tea, come in a brick rather than loose. चिया पत्ती.

च्याकटि [tʃákti] n. small round

mat made of straw used for sitting on. चकटी. [Source: Nepali]

च्याङ [tʃáŋ] v. t. to suffice. पुग्नु.

च्याहङ [tʃầŋ] n. west. पाश्चिम.

च्याहङ [tʃầŋ] n. storage basket made of thick matting. बोकरि.

च्याङ [tʃháŋ] n. a flock of birds. गुट.

च्याङगि [tʃáŋgi] n. iron tripod put into fire for cooking pots. ओधान.

च्याङबु [tʃáŋbu] *adj.* clever. चलाख.

च्याजुङमा [t∫ădzunma] n. bird; Adam's apple. चरो, रुद्रघण्टि.

च्यापाल [t∫ápal] n. sandals. चप्पल. [Source: Nepali]

च्याहरो [tʃầro] n. crow. काग.

च्याल क्याहपतोङ [tʃál kyàp] v.i. swim. पुरी खेल्नु.

च्यालदोङ [tʃál] v. t. pay. तिर्नु.

च्याहवा [tʃầwa] n. manure. मल.

च्या [tʃáa] adj. iron. फलाम.

च्यि [tʃi] q. what. के.

च्यि अङ [tʃǐ àŋ] adj. any; anything; some; something; none; nothing. केही; केही; कुनै; केही पनि.

च्यि इनाङ [tʃi inan] n. कुनै कुरा.

च्यिङदोङ, पेटी [tʃiŋ] v. t. to wear a belt. पेटी लाउनु.

च्यिड्यि [tʃijni] num. twelve. बार. च्यिड्यिबा [tʃijniba] num. twelfth.

बाहरौं.

च्यिन [tʃini] n. sugar. चिनी. [Source: Nepali]

च्यिप [tsipe] q. why. किन.

च्यिप लाहपना [tʃǐpe làpna] conj. because. किनभने.

च्यिमबा [tʃimba] n. liver. कलेजो.

च्यी [tʃii] num. one. एक.

च्यीराङ [tʃĭiraŋ] *adj.* alone; same; lonely; only. एकलै, जस्तो, एकान्त, मत्रै.

च्यु [tʃú] *num.* ten. दस.

च्युज्यि [tʃúdʒi] num. eleven. एघार.

च्युज्यिबा [tʃúdʒiba] num. eleventh. एघारौँ.

च्युटु [tʃútu] num. sixteen. सोर.

-च्युतोङ [-tʃú] v. d. to cause to. हुन लग्नु.

च्युपतिन [tʃúptin] num. seventeen.

च्युपदोङ [tʃúp] v. t. to imprison. थुन्तु.

च्युपस्यि [tʃúpʃi] *num.* fourteen. चौध.

च्युपसुम [t∫úpsum] *num.* thirteen. टायर.

च्युबा [tshúba] n. traditional Tibetan-style coat worn by men, where one sleeve is worn and the other hangs at the back. कोट्.

च्युबा [tʃúba] num. tenth. दसौं. च्युरकुह [tʃúrku] num. nineteen.

उननाइस.

च्ये [tʃé] n. tongue. जिब्रो. च्येडा [tʃéŋa] num. fifteen. पन्ध. च्येच्ये [tʃétʃe] n. mother's younger sister. सानी आमा.

च्येच्ये च्योमबो [tʃétʃe tʃómbo] n. mother's elder sister. ठुली आमा.

च्येन [tʃén] n. tiger; lion. बाघ, सिंह.

च्येनदि [t∫éndi] *adj.* heavy. गर्हुंगो. च्येपक्ये [t∫épkye] *num.* eighteen. अठार.

च्येमि [tʃéemi] adj. small. सानो.

च्येम् कोङा [tʃèmu kòŋa] n. egg. अन्डा, फुल.

च्येहमेनदों [tʃèmendo] n. egg. फुल, अन्डा.

च्योङ [tʃóŋ] n. chives. छ्यापी.

च्योङतोङ [tʃóŋ] v. i. to run. कुद्नु, दगुर्नु.

च्योहतोङ [tʃò] v. i. to finish, used as imperative of sìn 'finish'. टुंगिनु.

च्योहलदोङ [tʃòl] v. t. to do. गर्नु. [Source: Nepali]

छ्य

छ्याच्याबा [t∫há t∫ába] *adj.* broken. भाचेको.

छ्याउकि [t∫háuki] n. army barracks. छाउनी. [Source: Nepali]

छ्याक [tʃhák] n. h. hand, honorific. हात.

छ्याङ [tʃháŋ] n. an alcohol made from fermented grain. रक्सी.

छ्याङगेला [tʃháŋgela] n. drunkard. जंड्याहा.

छ्यादुङ [tʃháduŋ] n. blacksmith. कामी.

छ्यादोङ [tʃhá] v. t. to break. भाच्नु.

छ्यानदोङ [tʃhán] v. t. to choose. छान्तु. [Source: Nepali]

छ्यामदोङ [tʃhám] v. t. to dance.

छ्यारे [tʃháre] *adj.* straight. सीधा. छ्यालदा [tʃhálda] *n.* necklace. साङलो.

sér tſhálda

छ्यालदा क्याहपति [tʃhálda kyàpti] *adj.* bound. हात गारदिले.

छिचङ [tʃǐŋ] n. urine. पिसाब्.

ि छिचदुङ तादोङ [tʃidun tán] v. i. to urinate. पिसाब् फेरनु.

छिचपा [tʃhípa] adj. Hindu. हिन्दु.

छिचपा [tʃìpa] *adj.* thin, of people.

छ्यु [tʃhú] n. water. पानी.

छन्जु [tʃhú sàn] n. larger copper urn for carrying water. पानिको गाम्नि.

छ्यु च्यारा [tʃhú tʃára] n. waterfall. झर्ना. छ्युकपु [tʃhúkpu] *adj.* rich. धनी. छ्युजे [tʃhúdze] *n.* time; hour. समय, घण्टा.

छ्युजे [tʃhúdze] n. watch. घडी.

छन्दा [tʃhúda] n. millstone. घट्ट. See: làgor.

छन्चरपि [tʃhúrpi] n. cheese. छुर्पी. [Source: Nepali]

छ्ये [tʃhé] n. book. कितब. Syn: kítab.

छ्ये [tʃhé] v. i. h. eat ; drink. खानुहुन्छ.

छ्येपतोङ [tʃhép] v. d. to give to each other. एक अर्को दिनु. छ्येपारे [tʃhépare] n. lizard. छुचुन्द्रो.

स्तुपा.

छ्यमा [tshéman] n. saliva. थुक्. tshéman tór to spit. tshéman kyàp to spit at someone or something. tshéman kyúr to spit out.

छ्यमें [tʃhéme] n. candle made of ghee or mustard oil used for worship. मैन बत्ति.

worship. मन बात्त. छये [tʃhée] n. grass. घाँस. छ्यो [tʃhó] n. island. टापु. छ्योदो [tʃhódo] n. lip. ओठ. छ्योमबो [tʃhómbo] adj. big. ठूलो. छ्योरतेन [tʃhórten] n. stupa.

ज्य

ज्याहगि [dʒàgi] n. the grits, inedible bits of rice. पिंध्ने अन्न.

ज्याहङगु [dʒàŋgu] *adj.* blue or green. नीलो.

ज्याहतोङ [dʒàa] v. d. put. रोख्नु. See: dʒò.

ज्याहमबाला [dʒàmbala] n. The god of wealth, also known as Kubur to Hindus. कुबेर.

ज्याहमबु [dʒàmbu] *adj.* fine, small. मसिनो.

ज्याहरा [dʒàra] *n.* snack. खाजा. ज्यिहपतोङ [dʒìp] *v. t.* to suck. चुस्नु.

ज्युहर्दोङ [dʒù] v. t. to sew grain. रोप्न.

ज्येटि [dʒèti] *adj.* elder. जेठो. [Source: Nepali]

ज्योदोङ [dʒò] v. imp. put, imperative form of the verb dʒàa. रोख्तुस.

ज्य

ज़्या [ʒàa] v i.. to leave. छोड्नु.

ङ्य

ड्यि [ɲí] num. two. दुइ. ड्यिह [nì] pr. first person plural exclusive. हामी. ड्यि सेतोङ [ní tsé] v. i. to sleep. निन्द्र बिम्जेको. ड्यिकाराङ [níkaran] adj. both. ड्यिज्यु [nídʒu] num. twenty. बीस. ङ्गिहपतोङ [nìp] v. t. to swallow something. निल्न्. ड्यिपु [nípu] num. dual. दुइजना. ड्या [níba] num. second. दोस्रो. ड्यिहमा [pìma] n. sun; day. सुर्य, ड्यिहमा ढ्हपतोङ [nìma dùpton] n. sunset. सूर्यास्त. ड्यिहमा फें [nìma phé] n. midday. मध्यान्ह. ड्यिम् [nímu] postp. with. -संग. ड्यिलोदोङ [nílo] v. i. to feel sleepy. थाक्नु. ड्याह [nà] n. fish. माछा.

ड्याहाङ [pàlan] n. raspberry. ऐसलु. ङ्याहलतोङ [pàl] v. i. to lay down, or to sleep. सुत्नु. ङ्युङ [púŋ] n. drill. बर्मा. ङ्योम [nùm] n. north. उत्तर. ङ्ग्रीतोङ [né] v. d. to pass. पार गर्नु. ङ्ग्रेतोङ [né] v. t. to chase. लेखदट्नु. ङ्योन [nén] n. ally, friend or relative. मित्रा. ङ्ग्रोहनदोङ [nèn] v. t. to listen. ङ्ग्रेबुल [ɲébul] n. pillow. सिरानी. ङ्गोरतोङ [nér] v. t. to annoy. लख्नि. ड्योहदोङ [nò] v. t. to buy. किन्नु. ङ्गोकपा [nókpa] adj. dirty. फोहोर. ङ्गोङदोङ [nòn] v. i. to suffer hardship. दुख पाउनु. ड्योडिबा [nónba] n. an insane

च

चादोङ [tsá] v. t. to play. खेल्नु. चामबा [tsámba] n. flour, uncooked. पिठो. Syn: gòŋde. चामा [tsáma] n. the small pot that sits in the háda and collects the distilled alcohol. Usually

person. पागल.

made of clay. भाँडा हाडा भित्र रक्सी बनाउनेको लगि.

चारङि [tsárŋi] n. root. जरा.

चारम् [tsármu] n. a large, shallow basket with large holes made of woven bamboo used for storing leafy vegetables. ठूलो सम्म चिपछिपे डोको. [see image below, तल तसबिर हेर्नुस]

चाह [tså] n. vein. नसा. चाला [tsåala] postp. below. तल. चिक चिबा [tsík tsíba] n. mole. छचन्द्रो.

चिकपा [tsíkpa] n. wall. पर्खाल.

चिमटा [tsímta] n. tongs. चिम्टा.

See: kémba. [Source: Nepali] चिमा [tsíma] n. ribs. करङ.

चिर्तोङ् [tsír] v. t. to squeeze.

निचर्नु. चीकपा [tsókpu] *adj.* stupid. मूर्खा.

चुकुल [tsúkul] n. latch. चुक्कुल. [Source: Nepali]

चुङब [tsúŋbe] n. mouse; rat. मुसो, मसो.

चुबु [tsúbu] adj. good or nice.

रामाइलो.

चुमदोङ [tsúm] v. t. to close. बन्द गर्नु. चेहतर [tsètre] n. bird. बगेर. चेमदोङ [tsém] v. t. to sew cloth. सिलाउनु.

tsémgandi tailor. दमाइ.

चेमा [tséma] n. a curry made of vegetables; vegetable. तरकारी, तरकारी.

चेमें [tséme] n. game. खेल.

चेलबा [tsélba] n. a large conical basket loosely woven for carrying and transporting things. टोकरी. [see image above, तल तसबिर हेर्न्स]

चेमा [tséema] n. leafy greens. सागपात.

चोहङदोङ [tsòn] v.t. to sell. बेच्नु. चोप [tsóp] n. pickle. अचार. चोहरा [tsòra] n. a hand hoe. खुर्पी. छा [tshá] n. salt. नून.

छाउ [tsháw] n. grandson; a nephew, who is the person's brother's son. नाति, जाति.

छाकपालिङ [tshákpaliŋ] n. insect. पतन्त्र.

छापरे [tshápré] adj. salty. नुनिलो.

छापा [tshápa] adj. hot. घरि. tshápa dàwa hot months, February to April.

छाम् [tshámu] n. granddaughter; a niece, being a person's brother's daughter. नातिनी, भतिजी.

छारक्या [tshárkya] n. vulture. गिद्ध.

छालदोङ [tshál] v. t. to choke. सास रोकिनु.

छावा [tsháwa] n. fever. जरो.

छिदोङ [tshí] v. i. to burn with something hot. जल्नु.

छीङगोर [tshíingor] n. knee. घुँडा. छुर [tshúr] postp. side, this. वारी.

छुरपे [tshúrpe] adv. this way.

छुहरु [t∫ùru] n. a long necklace made of round coral beads. माला.

छे [tshé] n. colour. रगं.

छुछुबे [tshétshébe] *adj.* ripe. पाकेको.

छेरतोङ [tshér] v. i. to be sad. उदास.

छेरसि [tshérsi] *adj.* lazy. आल्छी. छोप [tshóp] *n.* food offered

during religious event. प्रसाद. छोलदोङ [tshól] v. t. to search. खोज्न.

छोलम [tshólam] n. top of the head, where the hair parts. सिउँदो

ज

जाहगेङम [dzàge] n. pants. पाइन्ट. जाहङमु [dzàngmu] n. vagina. योनि.

जाहति [dzàti] n. group. समुह. [Source: Nepali]

जाहतोङ [dzà] v. i. to climb up.

ुउक्कृनु.

जाबेरज्यासति [dzáberdʒasti] n. force. जब्बरजस्त. [Source: Nepali]

जाहम्मा alt. टाहम्माराङ [dzàmma] adj. all. जम्मा.

जिहङबा [dzìŋba] n. neck. गर्दन. जिहतोङ [dzì] v. i. to fear. डराउनु. जिहबा [dzìba; dzìba] adj. afraid. डर.

जुहबु [dzùbu] n. body. जीउ. जुहमदोङ [dzùm] v. t. to take, often forcefully. पक्रनु. जेहबु [dzèbu] *adj.* beautiful. सुन्दर. जेहबा [dzèwa] *adj.* lame. खोरण्डो. जोह तेमु [dzò tèmu] *adj.* easy. सजिलो. जोहरतोङ [dzòr] *v. t.* to get. पाउनु.

ज़

ज़िहतोङ [zì] v. i. to get drunk. मात्तु. ज़ोहदोङ [zò] v. t. to make. बनाउनु.

ट

टा [tá] n. hair on the head. कपाल. टाह [tà] n. enemy. शत्रु. टाह [tà] n. pheasant. कालिज. टाहतोङ [tà] v. t. to bind. बन्ध्नु. टाङगा [tánga] adj. flat. सम्म. टाङदोङ [tán] v. i. to swell. सुनिनु. टाइङमाराङ [tànmaran] Variant: tànseran; tànse. adj. every. हारेक. टाहङम् [tànmu] adj. cold. चिसो.

टाइङम् [táŋmu] *adj.* cold. चिसा. टाङा [táŋa] n. money. पैसा. Syn: dèba.

टाज़्याङ [táʒaŋ] n. tent. पाल. टाटे [táte] n. scar. खथ.

टापदोङ [táp] v. t. to winnow. निफान्नु.

टाहबा [tàba] n. a Buddhist monk.

भिछु.

टाहबु [tàbu] n. horse. घोडा.

टालीत [tálti] v. t. to patch. टल्नु. [Source: Nepali]

टाहलु [tàlu] adj. dirty. फोहोर.

टास्यि देलें [táʃi dèle] excl. greetings. नमस्ते.

<u>टा</u>हतीङ [tàa] v. i. to study, not commonly used. पढ्नु.

टाहतोङ [tàa] v.i. to recover. निको हुनु.

टिहदोङ [ti] v. t. to pull along. तान्त्.

टिका [tíka] n. tika, a blessing given by placing a tika on the forehead. टिका. tika kyàpton put a tika on somebody.

टिङबुर [tíŋbur] n. a boil. पिलो. टिहपसा [tìpsa] n. a shadow. छाया.

टिहमा [tima] n. aroma or smell. सुँघ्ना.

टिहमा नामदोङ [tìma nám] v. t. to smell. सुँघ्नु.

टिलबु [tìlbu] n. a small prayer bell. घन्टि.

टिहलॆराङ [tile] *postp.* like. जस्तो. टीहदोङ [tii] v. t. to ask. सोड्नु.

<u>दुह</u> [tù] *num*. six. छ.

टुहकच्यु [tùktʃu] num. sixty. साठी. टुकतोङ [túk] v. t. to gather. काद्नु. टुहकपा [tùkpa] num. sixth. छैटौं.

टुङ [túŋ] n. button. टाँक.

टुप काहला [tùp kàla] *adj.* joyfully, with pleasure. आनान्दाले.

टुलदोङ [tùl] v. t. to rub in. दल्नु. Syn: múr ; kú.

टूदोङ [túu] v. t. to pick, to pick

up. उधिन्नु.

टेह [tee] n. advice. सल्लाह. tee pedon give advice. सल्लाह गर्नु.

टेहमबा च्येहदोङ [tèmba tʃè] v.t. to forget. भुल्नु.

टोहदोङ [to] v. t. to read; to study. पढ्नु, पढ्नु.

टोह [tò] n. wheat. गहुँ.

गोह चामपा [tò tsámpa] n. wholemeal wheat flour. आत्ता.

टॊहमबॊ [tombo] adj. warm. तातो.

टोकारि [tókari] n. large basket made of bamboo. टोकरी. [Source: Nepali]

टोहमाङ [tòman] n. ant. कमिला.

टोहल [tòlkar] n. the goddess known as Green Tara in Hindu culture. हरियो तारा.

टोहलमा [tolma] n. the goddess known as White Tara in Hindu culture. सेतो तारा.

टोहसा [tòsa] n. school. बिद्यालय.

ठ

ठादोक [thádok] adj. jealous. इर्स्यलु. ठावा [tháwa] n eagle चील

ठावा [tháwa] n. eagle. चील.

ठावा [tháwa] Variant: thwá. n. mallet. मुडग्रो.

ठा [tháa] n. blood. रगत. ठिबा [thíba] n. bile. पित्त. ठु [thú] n. ruler. फुट. ठुकपा [thúkpa] n. quarrel. बझ्नु. ठुदोङ [thú] v. t. to wash. धुनु. डाहङा [dàna] adv. manner. आकार, डङ:ग. [Source: Nepali]

डाहमबा [dàmba] n. cheek. गाला.

डाहलो [dàlo] adj. spherical. डल्लो; गोलाकार.

डीहतीङ [dìi] v. i. to match; to fit; to go together. मिल्नु, मिलाउनु.

डीब [dìibu] adj. some one or some thing that is agreeable or

compatible. मिलस्सार. डुह [dù] n. grain. अन्न.

<u>डुहक [dùk] //</u>. dragon. प्वाॉखे सरप. डेहडे [dede] n. insect. गुह किरा.

डेहबा [dèba] n. money. पैसा. See:

táŋa. डोहदोङ [dò] v. i. to go. जानु. For imperfective form see: kàl.

डोहमबो [dòmbo] n. guest. पाहना.

त

ताह [tà] part. an emphatic marker. त. [Source: Nepali]

ताङदोङ [táŋ] v. t. to send. पठाउनु.

ताङदोङ [tán] v. t. to throw, to scatter. छर्नु.

ताहङदोङ [tàn] v. t. to count. गन्तु. ताहङदोङ [tàn] v. i. to open.

खोलनु.

ताङगु [tángu] n. rhododendron. गुराँस.

ताङज्युह [táŋdʒu] n. a traditional shirt worn by men under their tshúba. कमिज.

ताङलिम् चेमा [táŋlimu tséema] n. green leafy vegetables, similar to tègini tséema but grown in a garden. हरियो साग.

ताहज़्य [tàʒi] adv. before. अघि.

ताहज़े [tàze] adv. now. अहिले.

तादोङ [tá] v. i. to look. हेर्नु. v.t. to watch. हेर्नु.

ताहपतोङ [táp] v. t. to scatter. छर्नु.

ताहपदोङ [tàp] v. i. to fall, animate objects falling from an abject. खस्रु.

ताहपसे [tàpse] adv. now. अहिले.

ताम [tám] n. language; word. भाषा, कुरा.

ताम स्येकतोङ [tám ʃék] v. i. gossip. गफ गर्नु.

ताहमदोङ [tàm] v. t. to tie, bind or weave. बाँध्नु, दालो बुन्नु.

तामबे [támbe] n. story. कथा.

तामया पेहदोङ [támya pè] v. i. to converse. कुरा गार्नु. See: tám. támya làp converse.

तारि [tári] n. axe. बन्चरो.

ताहरा [tàra] n. buttermilk. मही. ताहलदा [tàlda] postp. later. भरे. तादोङ [táa] v. t. to wear jewellery or glasses. जुहारि लाउनु. ताह [tàa] adv. now. अब. तिह रुङबु [tì rùŋbu] adj. deep. गहिरो.

तिकिस [tíkis] n. a back apron, a traditional item of clothing, worn by married women. पोहगंगेप.

तिङग [tíŋgi] adj. next. अर्को. तिङदोङ [tíŋ] v. i. to spread something like a cloth. सहमत गर्न.

तिङबा, काङबा [tíŋba] n. foot. चुट्टा

तिङला [tíŋla] postp. after. पिछ, पछाडि.

तिहङाल [tìŋal] adj. be sad, worried or upset. दुखी, पीर.

तिहन [tìn] num. seven. सात.

तिहनज्यु [tìndʒu] *num.* seventy. सत्री.

तिहनडा [tìnda] n. week. हप्ता.

तिहनबा [tìnba] *num.* seventh. सातौँ.

तिपामा [típáama] n. bee. मौरी. Syn: tíi.

तिहुपा [tìpa] n. smoke. धुवाँ.

तिबिच्यि [tíbitʃi] adj. few. अलि अलि, थोरै, केही.

तिबिरेरें [tíbirere] adj. some. अलि कति.

तिया [tíya] n. navel. नाइटो.

तिहरिङ [tìriŋ] n. today. आज. तिल [tíl] n. sesame. तील. तिस्याल क्याहपतोङ [tíʃal kyàp] v t. to drag. घिस्नु. तीहदोङ [tìi] v. i. to burn. बल्नु. तीप [tíip] n. a bee. मौरी. Syn: típáama. तीप चाङ [tíip tshán] n. beehive. माहरिको चाका. तु [tú] n. vagina. योनि. तुहपु [tùkpu] n. suffering and hardship. दुखि. तेहिगिनि छेमा [tègini tséema] n. green leafy vegetable, not grown but found in the forests. निउरातो तकारि. तुहङदा [tùŋda] n. a hit. पिट्ने. तहङदोङ [tùŋ] v. t. to hit; to thresh. पिट्नु, पिट्नु. त्ङबो ज्क [túŋbo dzùk] adj. ancient, प्राचीन. तुपतोङ [túp] v. t. to cut. काट्नु. तेहतोङ [tè] v. i. to sit; to reside;

तुपतोङ [túp] v. t. to cut. काट्नु. तेहतोङ [tè] v. i. to sit; to reside; auxiliary verb used to give imperfective aspect. बस्नु, बस्नु. तेनदोङ [tén] v. t. to show. देखाउनु. तेनदोङ [tén] v. t. to pull something out. कस्नु, तान्नु.

तेहनदोङ [tèn] v. i. to go out. निस्कनु.

तेनमु [ténmu] n. a show or display. रमिता.

तेफुला [téphula] *dem.* there. थाहाँ. ताेबा [téba] *n.* ladder. भर्याङ.

तेमबा [témba] adj. correct; right.

ठिक, ठिक.

तिहमबा साहलतोङ [tèmba sàl] प्र i. to remember. संझनु.

तेमु [tému] n. a religious festival. जात्रा.

तेरतोङ [tér] v. d. to give. दिनु. तेहरमा [tèrma] n. plate. थाल, रिकापी.

तो [tó] n. cooked rice. भात.

तोह [tò] n. stone. ढुंगा.

तौका [tóka] n. the toggle that does up a tóko. तोलोको टाँक. See: tóko.

तीको [tóko] n. a shirt in the Nepali style. चोलो. See: tóka.

तोहकपा [tòkpa] n. upper part of foot. खुट्टा. See: tòkpagi kyàp.

तोहकपागि क्याहपतोङ [tòkpagi kyàp] v. t. kick. लात् हान्नु. See: tòkpa.

तोहङबा [tòŋba] *adj.* empty. खाली

तोहङबा [tòŋba] n. face. चेर.

तोहङबु [tòŋbu] *adj.* narrow. साँगुरो.

तोहङबो [tòŋbo] n. tree. रुख.

तोहङबो [tòŋbo] *num.* first. पहिलो. तोहङला [tòŋla] *postp.* before.

अगाडि.

तौहच्ये [tòtse] n. a traditional Tibetan blouse worn by women. कमिज. Syn: òndʒu.

तोहम [tòm] n. bear. भालु.

तोरमा [tórma] n. a small statue made of rice and offered to the gods. Unpainted ones last one day and are eaten, those painted red are kept for three days and not eaten. लामा पीठो मूर्ति. [see image below, माथि तसबिर हेर्नुस]

तोहरियाङ [tòriyan] n. cucumber. काँक्रो.

तौरयाङ [tóryaŋ] n. sponge gourd. घिरौंले.

तोलंबो [tòlbo] n. hole. प्वाल.

तोह [tòo] *postp.* indication a distance that is far but still visible. त्यहा

तोहदोङ [tòo] v. t. to put down. दबाउनु.

तोज़्य [toóʒi] n. a hoe. कुटो.

तोदि [tóodi] dem. this, that. यो, त्यो.

तोहदि [tòodi] dem. a distant, but still visible item. त्यो.

तोबा [tóoba] *adj.* hungry. भोक लग्नु. था रिङबु [thá ríŋbu] *adj.* far. टाढा. थाकपा [thákpa] n. rope. देरी. थाङ छ्ये [tháŋ tʃhé] *adj.* tired. थकाइ.

थाङ सालतोङ [tháŋ sál] v. i. to rest. आराम लिन्.

খাङকু [tháŋku] n. a thangka, a religious image. থারুকা.

थाङनाङ [thánnan] adj. ragged and worn. फाटेको.

थाल [thál] *class*. numeral classifier, used only for emphasis of number. Used for people or objects. -वटा.

थाला राङ [thála ráŋ] *adj.* brown. खैरो.

थालिब [thálbi] n. dirt. धुलो.

थाला [thála] n. second. सेकेण्ड.

थाला [thála] n. dust. धूलो.

थिङबु [thíŋbu] Variant: thíŋ. adj. dark, of colour. गारि.

थिदोङ [thí] v. t. to join. गाँसु.

थीबरि [thíbri] n. kettle. किटली. थुकपा [thúkpa] n. a thick

porridge made from rice or ground millet. थुक्पा.

थुकपु [thúkpu] adj. thick. बाक्को.

थुङदोङ [thúŋ] v. t. to drink. पिउनु. थुच्ये छये [thútse tshée] excl. thank you. धन्यवाद.

थुदोङ [thú] v. t. to meet. भेट्नु. थेका [théka] adj. straight. सीधा. थेतोङ [thé] v. i. to hear. सुन्नु.

थेनतोङ [thén] v. i. to go out. निकस गर्नु.

थेनतोङ [thén] v. t. to stretch something. पसार्नु.

थेरे [thére] n. a cloth used for sealing pots while making raksi. वस्त्र बन्द गर्नेको लागि.

थेमि [théemi] *adj.* short. छोटो. थेमु [théemu] *adj.* shallow. चिपछिपे.

थोङ [thóŋ] n. plough. हालो. थोङदोङ [thóŋ] v. t. to see. देख्नु. थोङदोङ [thóŋ] v. t. to be seen. देखिनु.

थोदोङ [thó] v. t. to cradle. दुइटा हातमा झोल्याउनु.

थोमबो [thómbo] *adj.* high, or tall. अग्लो.

थोला [thóla] *postp.* above. माथि. थोदोङ [thóo] v. t. to take. लिनु.

द

दाह [dà] n. bow and arrow. घनुष

र बाण, बाण र घनुष.

दाहकला [dàkla] n. raisin. दाख.

दाग [dàg] n. base of a tree, used only for trees. पिँघ.

दाहगारम् [dàgarmu] n. moon. चन्द्रमा.

दाहङ [dàn] n. yesterday. हिजो.

दाहङ तेहरिङ [dàŋ tèriŋ] *adv.* nowadays. हिजोआज, आजबोले.

दाहङदोङ [dàn] v. t. to have enough of something. पुत्रु.

दाहज़्ये [dàze] adj. many. देरै.

दाहज़ा [dàza] n. strips of cloth in the the five colours used in prayer. कपडा मानेको लगि.

दापा [dàpa] n. parcel. पुलिन्दा. [Source: possibly Nepali]

दाहमदोङ [dàm] v. t. to choose. छान्तु.

दाहरि [dàri] n. carpet. दरी. [Source: Nepali]

दाहर [dàr] n. a wick for butter candles, made by twisting fibers clockwise. बत्ति.

दाहला [dàla] dem. here. यहाँ. दाहलो [dàlo] n. basket. दालो.

[Source: Nepali] [see image

above, मथि तसबिर हेर्नुस] दाहवा [dàwa] n. month. महिना.

दाहसाइन मेहनदो [dàsain mèndo] n. marigold. सयपत्रि फुल. See: mèndo. [Source: dàsain Nepali and mèndo Yolmo]

दाहदोङ [dàa] v. t. to lick. चाट्नु. दाहलु [dàalu] n. an earth worm. गँड्यौलो

दिह [dì] dem. this; the third singular pronoun, used for inanimate objects, animals and human referents in narratives that have already been introduced. यो, यो.

दिउ [dìw] n. a traditional bracelet, if made of gold then called a sérdìw. बाला. sérdìw gold bracelet.

दिनला [dìnla] *postp.* in front of something. अगाडि.

दुह [dù] v. cop. the copular used something is new to the speaker. The use of the emphatic marker creates a meaning best defined as 'surprise'. हो; छ.

दुहप [dùp] n. incense. धुप.

देहज़े [dèze] conj. if. भने.

देहनडा [dènda] *adv.* to do something in this way. यो जस्तै

देहनमु [dènmu] adv. this way, like this. योस्तो.

देहलेगि [dèlegi] conj. from there.

त्यहाँबाट.

देहस्य [dèʃ] n. country. देश. [Source: Nepali]

देक [dèk] n. coin. सिक्का.

देहदोङ [dèe] v. t. to touch. छुनु.

दौहगान [dógan] n. shop. पसल. [Source: Nepali, Gurung]

दोहप [dòp] n. bushland. झाडी.

दोहरज्ये [dòrdʒe] n. a dorge, a religious item. दोर्जे.

न

ना [ná] part. also; too; as well; 'what about...'. पनि.

नाहदोङ [nà] v. i. to be sore or ill. बिरामी जुनु.

ना चुसे [ná tsùse] adj. dark. अध्यारो.

नाहकप् [nàkpu] adj. black. कालो.

नाहङ दिहना [nàŋ dìna] n. the day after tomorrow. पर्सि.

नाङगानदि [nángandi] n. beggar. माग्ने.

नाङगो [nángo] *adj.* naked. नाङगो. [Source: Nepali]

नाङदोङ [náŋ] v. d. to ask for something, polite form. माग्नु.

नाङ दोङ [náŋ] v. d. to give, polite form used in requests. दिनु.

नाहङबार [nànbar] n. tomorrow. भोलि.

नाङमा [náŋma] n. Buddhist. बौद्ध.

नाहङमा [nàŋma] n. the inner layer of a basket. दालोको बित्रा.

नाहङला [nàŋla] *postp.* inside; among. भित्र, मध्य.

नाहदि [nàdi] *adj.* ill or sick. बिरामी. नाहनिङ [nàniŋ] n. last year. अगाडि वर्षा.

नापस्याल [náp∫al] n. snot, or nasal mucus. सिँगान.

नम क्याप [nám kyàp] n. rain. पानी पार्नु.

नम तिङ [nám tíŋ] n. sky. आकाश.

नाहम [nàm] q. when. कहिले.

नाम था [nám thá] n. thunder, lightening. चट्यङ.

नाहम सुमु [nàm súmu] *adj.* early. सवेरै.

नाम सेदोङ [nám sé] v.i. to darken, of the sky. अन्धकार आउनु.

नामजो [námdzo] n. ear. कान.

नामदा [námda] adj. dirty. फोहोर.

नामिल [námli] n. headstrap. नामलो. [Source: Nepali]

नामसाङ [námsan] n. a thought. विचार.

नामसाङ ताङदोङ [námsaŋ táŋ] v. t. to think about things. सोच्नु.

नामा [náma] n. brother's wife; son's wife. भाउज्यु, वहरी, बुहरी. नाहमाङ [nàmaŋ] adv. never. कहिले पनि.

नारिवाल [náriwal] n. coconut. नरिवल. [Source: Nepali]

नासुम [náasum] n. nose. नाक.

<u>ना</u>सो [náaso] n. a gift. उपहार.

नि [ní] *part.* adds politeness to the utterance. न.

निङ [níŋ] n. heart. मुटु.

निङ्छया [níntʃa] n. "poor thing!" Used as an exclamation. बिचरा.

निङबा [níŋba] adj. old. पुरानो.

निमाबा [nímaba] n. a large, sour citrus. निम्बुवा.

नुङछया [núŋt∫a] n. an idea.

नुम [núm] n. oil. तेल.

नुहरपु [nùrpu] n. diamond. हीर.

नुहरमा [nùrma] n. a type of alcoholic drink. रक्सी.

नेकि [néki] n. a smaller cooking pot, often made of bronze. भाँडो.

नेहनतोङ [nèn] v. i. to sing. गाउनु. नेहपा [nèpa] n. sick person; sore. बिरामी मन्छे, काष्टजनक.

नेमदोङ [ném] v. t. to squeeze. थिच्न्.

ने [née] n. oats. जाऊ.

ने कॊर [née kór] n. pilgrimage. तीथयात्रा.

नेदोङ [née] v. t. to think. मन्मा सोच्न्.

नेनदि [néendi] adj. hurt. घाइते.

नेसा [néesa] n. a resting place near a road. चौतारा.

नोहङदोङ [nòŋ] v. t. to spoil. बिग्रनु.

नोमबो [nómbo] *adj.* sharp. तीखो, धारिलो.

नोहमो [nòmo] n. younger sister. बहिनी.

नोहरगुनमा [nòrgunma] n. the Hindu goddess Laxmi, as worshiped by some Yolmo people. लक्ष्मी.

नोह [nòo] n. younger brother.

प

पटप [páṭap] n. bamboo, large. बाँस. पटि [páṭi] n. side. पट्टि. पहलङ [pàlaŋ] n. cow. गाई.

पाहक [pàk] n. dumpling. चाम्पा. पाकपा [pàkpa] n. motorbike. मोटर साइकल.

पाकपुर [pàkpur] n. metal pot used to serve tsámba. चाम्बाको भाँडा. See: tsámba.

पाहकपे चामबा [pàkpe tsámba] n. wheat flour. आंठा. पाहका [pàka] adj. married. पाक्का. [Source: Nepali]

पाङगेप [pángep] Variant: pánden. n. a traditional apron, worn by married women. पोहगंगेप.

पाङजा [páŋdza] n. grassy field. भाँसको बारि.

पाहङपाङबा [pàŋpaŋba] adj. wet. भिजेको.

पाटुका [pátuka] n. a belt worn by men over their t∫húba. पेटी. [Source: Nepali]

पादि काहङ [pádi kàŋ] num. one thousand. हजार. [Source: Nepali]

पादि च्यु [pádi tʃú] num. ten thousand. दस हजार. [Source: pádi Nepali and tſú Yolmo]

पानबु [pánbu] n. the rim of a basket. दालोको बिट.

पानि बुह [pánima bù] n. dragonfly. गाइने कीरो. [Source: source of first word is probably Nepali - panima is lit. 'water-on']

पाबा [pába] n. tree bark. बोक्रा.

पाहरकिला [pàrkila] postp. between, बिचमा.

पारतोङ [pár] v. t. to light a candle. बल्नु.

पारा कुना [pára kúna] n. cave. गुफा.

पालि [páli] n. roof. छत, छानी. पाहलबा [pàlba] n. frog. भ्यागुतो.

पालाङ चेमा [pálun tséma] n.

spinach. पलुन्ग्गो.

पासागि छेमा [pásagi tséma] n. mustard greens. रायको सग.

<u>पाहर्ताङ [pàa] v. t. to hold. थाप्नु.</u>

पाहमा [pàama] n. wedding. बिहा. <u>पा</u>ली [páalo] *n.* a turn. पालो.

[Source: Nepali]

पि [pí] v. t. to take off. फुकाल्नु.

पिहच्या [pìtsa] conj. or ; again. कि.

पिहज़्या [pìʒa] n. baby; child. बच्चा, केटाकेटी.

पिटुलि [pítuli] n. bird. चरो.

पिचु [pítsu] postp. downhill. तलतिर.

पिहतीरी [pìtiri] n. porcupine. दुम्सी.

पिरका [pírka] n. stool. पिर्का. [Source: Nepali]

पिरमा [pírma] n. semolina. सुजि.

पराल [páral] n. straw. पराल. [Source: Nepali]

पिहरु [pìru] n. coral, or a necklace made of coral. रातो माला.

पिहरु [pìru] adj. small. सानो.

पिहरु यु [pìru yú] n. a necklace worn for a wedding, made of turquoise and coral. बिहा माला.

पु [pú] n. body hair. रौ. पुह [pù] n. son. छोरा. पुहङगा [pùŋga] n. mustard. तोरी. पुहङ्ग् [pùŋgu] n. donkey. गधा.

पुजि [pùzi] n. a wooden tumbler with lid specifically for raksi. काठको कचौरा रक्सीको लगि. [see image above, माथि तसबिर हेर्नुस] पुज़ापाट [pùzapat] n. worship. पूजा. [Source: Nepali] पुङदोङ [púŋ] v. t. pour. खन्याउन्. पुहमबा [pùmba] n. a metal jug with a thin spout. कलश. पे [pé] n. incense. धुप. See: ſùkpa. पेहदोङ [pè] v. t. to do. गर्नु. पे बुर [pé bùr] n. censer. घुपौरो. पेपे [pépé] n. leech. जुका. पेमपिज्या [pèmpiʒa] n. woman. महिला. पे [pèe] n. Tibet, more specifically, Lhasa. तिबोत. पेहमि [pèemi] n. wife. स्वास्नी, श्रीमती पोहदोङ [pò] v. i. to come out.

उखलिन.

पोङ [póŋ] n. jar. सुराही. पोङदि [póŋdi] n. mosquito. लामखुट्टे. पौहचि [pòtsi] n. gills. माछाको सास सास फेरने अंग. पोतरिका [pótrika] n. magazine. पत्रिका. [Source: Nepali] पोहमबो [pòmbo] n. shaman. पोहमो [pòmo] n. daughter. छोरि. पोहरचा [pòrtsa] n. bamboo matting. बाँसको सुकुल. पोहरतोङ [pòr] v. i. leave. छोड्नु. पोलदुम [póldum] n. pants. पाइन्ट. पोला [póla] n. rice husks, chaff. मुस, दुश्टो. पौहला [pòla] postp. near. नजिक, निर पोनि [pòoni] n. a small conical pot made of bronze for making spirits. सानो शंकु भाँडा रक्सी बनाउनेको लगि. पयाङदोङ [pyáŋ] v. t. to hang something. झोलाउन्. पयाक [pyàk] n. parcel. पुलिन्दा. [Source: English] परिव [príw] n. a smaller monkey with a black face. बाँदर. पराहङ [pràn] n. molasses, or any sweet sticky substance from trees; honey. खुदो, मह. पराहङगो [prànbu] n. chest. स्तन. पराहङज्या [pràndʒa] n. a hug. अङगालो pràndza táp to hug.

पराङबु [práŋbu] *adj.* poor. गरिब. प्राहङमाङ [pràŋmaŋ] *n.* fly. झिङगो.

परुहदोङ [prù] v. i. to write. लेख्नु. परुहल [prùl] n. snake. सर्प.

परुलतोङ [prùp] v. i. to fall down, inanimate objects falling from a height. झर्नु.

परेका [prèka] n. a stick. लौरो. परेकेन [préken] n. a larger monkey, with a white face.

परेह ताहदोङ [prèe tà] v. t. to taste. चब्तु.

बाँदर

परोहदोङ [prò] v. i. to fall out. गिर्नु.

फ

फा [phá] n. pig. बंगुर.

फाङदोङ [phán] v. t. to hold in one's arms. दुइटा हातमा झोल्याउनु.

फाङबा [pháŋba] *adj.* crossed arms or lap. अङगालो.

फाप [pháp] n. yeast for brewing. खम्बिर. [see image below, तल तसबिर हेर्नुस]

फापतोङ [pháp] v.i. to come down; fall. उत्रिनु, झाल्नु, झारनु.

फाबाङ [phábaŋ] n. bat. चमेरो. फार [phár] postp. that side, over there उता फारकोनला [phárkonla; phákonla] postp. across. पारि.

~~फारछुर~~ [phártshúr] *adv.* this way and that way. वारपार.

फारपे [phárpe] *postp.* that way. योस्तो.

फारसि [phársi] n. pumpkin. फर्सी. [Source: Nepali]

फारा [phára] n. wolf. ब्वाँसो.

फालिंग [phálgi] n. beaten rice. चिउरा.

দালদুল [phálphul] n. fruit. দলদুল. Syn: ʃiŋdo. [Source: Nepali]

भास [phás] n. trap. फास्रु. [Source: Nepali]

फिमलि [phímli] *n.* butterfly. पुतली.

फिमा [phíma] n. the outer basket in a double layered basket. दालोको बाहिर.

फिरतोङ [phír] v. i. to jump. उफ्रनु. फिला [phíla] *postp.* outside; external. बाहिर.

फुदोङ [phú] v. i. to blow. फुक्नु.

फुमबा [phúmba] n. a large clay jug. घ्याम्यो.

फुमबु [phúmbu] n. corpse more respectful than rò. मरेको मान्छे. Syn: rò.

फुल[phúl] v. t. to push. घचेट्नु. फे [phé] adj. half. आधा. फेपतोङ [phép] v. i. h. to come, honorific. आउनुहुन्छ.

फेबे [phéebe] pr. group of men. समुदाय.

फो [phò] n. belly. पेट.

फोदोङ [phóo] v. i. to feel; to be hit by an object. लाग्नु, कुट्नु.

फोस्योप [phóosop] n. soap. साबुन.

पयादोङ [phyá] v. t. to wipe something. पुछ्नु

फयामा [phyáma] n. broom. कुचो. [see image left, माथि तसबिर हेर्नुस]

फरोदोङ [phró] v. t. to snatch. खोस्नु.

ब

बाहरूतोङ [bàr] v. t. burn. बल्नु.

बाहरि [bàri] n. garden. बारी. [Source: Nepali]

बाहरबारि मोनदो [bàrbari mèndo] n. mint. बाबरी.

[Source: bàrbari Nepali]

बाहर तोहङबो [bàr tòŋbo] n. a banyan tree. बरको रुख. [Source: Nepali]

बाहल्नि [bàltiŋ] n. bucket. बाल्टिन. [Source: Nepali]

बाहनदा [bànda] n. cabbage. बन्दाकोबी. [Source: Nepali]

ৰাहল [bàl] n. force. बल. [Source: Nepali]

बाहखाल [bàakhal] n. group. जुट.

[Source: Nepali]

बाहमन [bàamen] n. Brahmin. बाहुन. [Source: Nepali]

बिहर्लिङ [bìliŋ] n. cockroach. सङ्लो.

बिहहा [bìha] n. wedding. बिहा. [Source: Nepali]

बिगहता [bìta] n. wall. भित्ता. [Source: Nepali]

बुह [bù] n. insect; worm. किरो, किरो.

बुह सिहकपा [bù sìkpa] n. caterpillar. जुहसेली.

बुदि [bùdi] n. a seed or bean. गेडा. बुबरों [bùbro] n. coals. कोइला.

बेहनद [bènda] n. eggplant. भेन्टा.

[Source: Nepali]

<u>बेह</u>लाला [bèlala] *adv.* at the time, not commonly used. बेला.

बेहसारी [bèsari] *adv.* very. बेसरी. [Source: Nepali]

बोहकतो [bòkto] adj. dull, of knives, and tools. नधारिलो.

बोहङना [bòŋna] n. tumbler made

of metal. आम्खोरा.

बोहडा [bòda] n. kidney beans. रातो बोडी.

बोहस्येला [bòʃela] n. a plane (for wood). रन्दा.

बरेह [brèe] n. uncooked rice. चामल.

म

माहकपा [màkpa] n. sister's husband; daughter's husband. भिना, जुवाई, ज्वाई.

माहगि [màgi] n. corn. मकै. [Source: Nepali]

माहङबु [màŋbu] *adj.* many or much; very. देरै, ज्यादा, देरै.

माङरा [máŋra] n. facial hair. दाहरी, जुँगा.

माज्या [máʒa] adj. centre, used for town name. केन्द्रा.

माहदात [màdat] n. help. मदत. [Source: Nepali]

मादि [mádi] *part.* comparison. भन्दा.

माहना काहङ [màna kàn] *num.* one hundred. सय.

माहना ड्यि [màna ní] *num.* two hundred. दुइ सय.

मानि [máni] conj. if. भने.

माहिन [màni] n. ritual prayer. माने.

màni yìr spin a prayer wheel.

màni tàŋ count prayer beads while praying.

माहनडि [màndi] n. a blanket. राडी.

मामु [mámu] adj. low. होचो.

माहया [màya] n. love. माया. [Source: Nepali]

मार क्याहपतोङ [már kyàp] v. t. to sacrifice. बलि दिनु.

माहर [màr] n. butter; ghee. नैनी, घी.

माहर [màr] postp. down. तल.

मारचि [mártsi] n. chilli. खोर्सानी.

माहरमु [màrmu] adj. red. रातो.

माहरमु लाबु [màrmu làbu] n. carrot. गाजर.

माहरसे [màrse] *adj.* red, pale or non-typical. फिका रातो.

मासे [máse] n. lentils ; daal. दाल.

मिह [mì] n. person. मानिस.

मिचा [mítsa] n. eyebrow. आंखीभुं.

मिहन [min] v. cop. the negative form of yimba, the equational

copular. होइन.

मिहन [mìn] n. name. नाम.

मिहनडी [mindo] v. cop. The negative form of the yindo, the equational copula for uncertainty. छैन.

मिहनदु [mindu] v. cop. the negative form of the dù copula. होइन.

मिलि स्यी [míli ʃii] n. tick. किर्नो.

मिलिङ चेमा [míliŋ tséma] n. bamboo shoots. बाँस.

मिलिम [mílim] n. smaller bamboo, often used in basket weaving. बाँस सानो.

मिलाम [mílam] n. a dream. सपना.

मी [míi] n. eye. आँखा.

मी पु [míi pú] n. eyelash. परेला.

मीक स्यॆल [míikʃél] n. reading glasses. चस्मा.

मीज्यु [míidʒu] n. tear, from the eye. आँस्.

मीमा [míima] n. a smaller bamboo treated and split into thinner strips for basket weaving. बाँस सानो दालो बनाउनेको लागि.

मुकपा [múkpa] *n.* cloud ; fog. बादल, कुहिरो.

मुहदा [mùda] n. a quarrel or legal dispute. मुद्दा.

मुरचा [múrtsa] n. forehead. निधार.

मुरतोङ [múr] v. t. to rub. दल्नु. Syn: kú ; ţùl. मुहरतोङ [mùr] v. i. chew. चपाउनु. मुहल [mùl] n. spring. बसन्त ऋतु. मेह [mè] n. fire. अग्नि.

मेह [mè] v. cop. the negative form of yè, the existential copula. छैन.

महर्के [mèke] v. cop. the negative form of yèke, the past tense form of the existential copula. थिउना.

मेहटो [mèto] v. cop. the negative form of yèto, the uncertain existential copula. छैन.

मेन [mén] n. medicine. ओखती.

मेहनज्या [mèndʒa] *n.* bowl. कचौरा.

मेहनदा [mènda] *class.* numeral classifier, used only for people. -जना.

मेहनदो [mèndo] n. flower. फुल.

मेना [ména] n. cumin. जीरा.

मेहमे [mème] n. grandfather. बाजे.

मेलोङ [méloŋ] n. a mirror. ऐना; दर्पण.

मेहवा [mèwa] n. papaya. ेमेवा. [Source: Nepali]

मेहस्योङ [mèʃoŋ] n. a bamboo pipe used to blow on the fire. नलि.

मेहमया [mèeme] n. a group of females; group; family; people. समुदाय, समुदाय, परिवार, मीहरु.

मेहमो जुजु [mèeme dzùdzu] n. great grandfather. बरज्यु.

माइह alt. माहगि [mài] n. a female buffalo. राँगो.

माइह रागो [mài rágo] n. buffalo. राँगो. [Source: Nepali]

माइहहिबा [màiba] *adj.* bad. खराब.

मोहमों [mòomo] n. a small dumpling. मो:मो:.

मोह [mò] pr. third person singular, female. तिनी.

मोहछ्या [ŋòtʃha] *adj.* shy. लज्जालु.

मोजा [mòdza] n. sock. मोजा. [Source: Nepali]

मोहज [mòdze] n. banana. केरा.

य

या [yá] n. arum root. पिँडालु. याक [yák] n. yak. चौंरीगाई.

याहङ [yàŋ] *part.* emphatic marker. नि.

याङदि [yáŋdi] adj. something that is light of weight. हलुका.

याहमिब [yàmbi] n. moment. एकै छिन. See: yèmba.

याहरला [yàrla] *postp.* above something. माथि.

यालो छमा [yálo tséema] n. a leafy green vegetable. कर्कलोको तकारि.

याहबु [yàabu] *adj.* good. राम्रो. यिहगि [yìgi] *n.* letter. चिठी.

यिहमबा [yìmba] v. the equational copula verb. हो. [alt. spelling हिमबा]

यिहनजे मिहनजे [yìndze mìndze] n. everything. सबै कुराहरु.

यिहनजो [yìndzo] adv. from there. त्यहा देखि.

यिहनडॊ [yìndo] v. cop. the

equational copula, for uncertainty. होला.

यिपतोङ [yíp] v. t. to hide something and trick someone. लुकाउनु.

पुष्पाउनु. यिबि [yíbi] n. grandmother. बज्यै.

यिबि जुजु [yíbi dzùdzu] n. great grandmother. जज्यू आमा.

यिहरतोङ [yìr] v. t. to turn. घुम्नु. यीलदो [yíldo] n. courtyard. चोक.

यु [yú] n. turquoise, or a necklace made of turquoise. हरियो माला.

युहङगा [yùnga] n. saffron; turmeric. बेशर, बेसर.

युङदोङ [yúŋ] v. t. to shake. हल्लाउनु.

युहतोङ [yù] v. i. to stroll. चहार्नु.

युहरकानद [yùrkandi] n. pickaxe. गैंनी. See: yùr.

युहरतोङ [yùr] v. t. to turn soil. गोड्नु. See: yùrkandi.

युहल [yùl] n. village. गाउँ.

यूहदोङ [yùu] v. t. to go, walking. हिंड्नु.

यह [yè] v. cop. the existential copula. छ.

यहके [yèke] v. cop. the past tense form of the existential copula.

यहटो [yèto] v. cop. the existential copula for uncertainty. होला.

यहनज्याप फुल [yèndʒap phúl] n. seven small metal bowls filled with water placed on an alter as an offering to the gods. पानि सात सानो कचौरामा पूजाको लागि.

यहमबा [yèmba] n. moment. छिन. See: yàmbi.

यहमबु [yèmbu] n. Kathmandu. काठमाडौँ.

ये [yée] part. an exclamation of mild surprise. त.

योहदोङ [yò] v. t. to cook. पकाउनु. योनदो [yóndo] n. a stick with a cloth covered head used to push grain into the thresher. कुचो पिट्नोको लगि.

योबा [yóba] adj. right. दायाँ. योमा [yóma] adj. left. बायाँ. हयोलमो [yòlmo] n. Yolmo. हयोलमो.

र

राह [rà] n. goat. बाखो.

राह [rà] n. fight. झगडा.

राङ [ráŋ] conj. and. अनि.

राहङ [ràŋ] n. self; own. आफै, अफन्.

राहङसा [rànsa] adj. other; different. अर्को, अलग.

राहटा [ràṭa] n. loom. चरखा, तान. राहपालाङ [ràpalaŋ] n. mulberry.

किम्बु.

रारा [rára] n. noodles. राडा.

राहरा [ràra] *postp.* like. जस्तो. जस्तो.

रालदोङ [rál] v. t. to tear something. च्यात्तु.

राहलराहलबा [ràlràlba] adj.

worn. चतेको.

रिह [rì] n. forest. जंगल.

रिह हे [rì hée] n. yam. तरुल.

रिहङबु [rìŋbu] adj. long. लामो.

रीज्या [rídʒa] *n.* a wild chicken. बन कुखुरो कालिज.

रिहदा [rìda] n. animal. जनावर.

रिहमबुर छये [rìmbur tʃhé] n. a reincarnate lama. ठूलो लामा.

रीलतोङ [ríl] v. t. to cause to fall. लडाउनु. See: rìl.

रिलदोङ [ril] v. i. to fall over or lay down, usually inanimate objects. लड्नु, गिरनु.

रुहपतोङ [rùp] v. t. to gather. बटुल्नु. रुहलदोङ [rùl] v. i. to rot. कुहेनु. रुहलरुलबा [rùlrulba] *adj.* rotten. कुहेको.

रुहसुसुस [rùsusus] adj. driftingly,

as a cloud, बादल.

रेनजा [réndza] n. soybeans. भटमास.

रेहरेह [rèeree] adj. one each. एक-एक.

रह

रहेलमु [rhélmu] adj. round, spherical, as a ball. गोलाकार.

ल

लाह [là] n. mountain. पहाड.

लाहकपा [làkpa] n. hand. हात.

लाहकपा जुहबु [làkpa dzùbu] n. finger. औंलो.

लाहकपा तिहङ [làkpa tìŋ] *n.* palm. हत्केलो.

लाहकपा पुङःबा [làkpa pùŋba] n. arm. पाखुरा.

लाहकपा सेमु [làkpa sému] n. fingernail. नङ.

लाहगोर [làgor] n. millstone.

जाँतो. See: tʃhúda. [see image above, मिथ तसबिर हेर्नुस]

लाहगोर बुह [làgor bù] n. insect, làgor is 'millstone' so possibly a weevil. किरो.

लाङ [láŋ] n. ox. गोरु. [see image below, तल तसबिर हेर्नुस]

লাङदोङ [láŋ] v. t. to pick something up. उठाउनु.

लाहङतोङ [làŋ] v. i. to stand; to rise. उभिनु, उठ्नु.

लाहङगुस्या [lànguʃa] n. elephant. हात्ती.

लाहपति [làpti] n. leaf. पात्त. Syn: lòma.

लाहप्तोङ [làp] v. t. to say something. भन्तु. v. i. to speak. बोल्तु.

लाहपना [làpna] *conj.* conditional marker. भने.

लाहबा [làba] n. cheese. छुपीं.

लाहबु [làbu] n. radish. मूला.

लाहम [làm] n. road. बाटो.

लामा [láma] n. Lama, a Buddhist priest. लामा.

लाला [lála] n. someone or something. केहि, कोहि.

लासी [lásii] n. cucumber. काँक्रो.

लिमु [límu] rel. like. जस्तो.

लु [lú] n. song. गित.

लु [lú] n. a spirit which takes the form of a snake. नाग.

लुह [lù] n. sheep. भेडो.

लुहङ [lùŋ] n. river. खोलो, नदि.

लुङदार [lúŋdar] n. prayer flags. मानो ध्वजा.

लुहङसो [lùŋso] n. spine. मरुदण्ड. लुदोङ [lú] v. d. to put into. पार्नु, हाल्न्.

लुहनदि [lùndi] n. jackal. स्याल.

लुवा ; ल्वा [lúwa ; lwá] n. lungs. फोक्सो.

लेह [lè] n. work. काम.

लेकाम् [lékam] n. sandals. चप्पल.

लेहनदोङ [lèn] v. t. to take. लिनु r.

लेनडे [lénda] n. okra. राम्तोरिया. लेपतोङ [lép] v. i. to arrive. पुग्नु. लेपटा [lépta] adj. flat. सम्म. लेपा [lépa] n. brain. मगज. लेपा बुह [lépa bù] n. snail. शंखाकीरा.

ले [lée] part. convincing. त.

লী [ló] *part.* reported speech particle, used to mark what has been said. रे.

लोह [lò] n. year. वर्षा.

लोहतोङ [lò] v. i. to return. फर्कनु. लोहदोङ [lòŋ] v. i. to break even, come out even. ठीक पुग्वु.

लोपकयाल [lópkyal] n. cough. खकार.

लोपतोङ [lóp] v. t. to learn. सिक्नु.

लोमा [lóma] n. a winnowing tray. सुपो. [see image above, मथि तसबिर हेर्नुस]

लोहमा [lòma] n. leaf. पत्ता. Syn: làpti.

ल्ह

ल्हा[lhá] n. god. देवटा. ल्हाबा [lhába] n. wind. हवा. ल्हामा [lháma] adj. stale. बासी. ल्हाम् [lhámu] n. goddess. देवी. ल्हेमा [lhéema] n. a traditional hairstyle worn by Yolmo women. चुल्टो. ल्हों [lhó] n. south. दछीण.

व

वाला [wála] postp. under. भूमिगत.

स

सा [sá] n. ground ; floor; earth. भुइँ, मातो.

साहतोङ [sà] v. i. to eat. खानु.

साह ङ्यिमा [sà náma] n. Sunday. आइतवार.

साह दाहवा [sà dàwa] *n.* Monday. सुनवार.

साह पासाङ [sà pásaŋ] *n.* Friday. शुकवार.

साह पुरपु [sà púrpu] n. Thursday. बिहिवार.

साह पेमबा [sà pémba] n. Saturday. सनिवार.

साह मिहङमार [sà mìŋmar] n. Tuesday. मंगलवार.

साह ल्हाकपा [sà lhákpa] n. Wednesday. बुधबार.

साङ [sáŋ] n. incense. धुप.

सहङ [sàn] n. copper. तामा.

सहङ दिहक [sàŋ dìk] n. a large copper cooking pot. ठुलो भाँडो.

सहङगि बागारि [sàngi bàgari] n. a large brass pot used for storing water and food items such as rice. ठुलो कस्वा.

सहङबुङ [sànbun] n. a pitcher, traditionally made from copper. गाग्री, कस्वा.

सागार [ságar] n. whitewash. चुनको पोताइ. See: siidi.

साहङगि कुरवा [sàngi kúrwa] n. a smaller copper pot used to store water. कुरवा. [Source: Nepali]

साङिब [sáŋbi] n. next year. अर्को वर्षा.

साङब्र [sáŋbur] n. a pot for

incense, usually made of bronze. धुपको भाँडा.

साङमा [sáŋma] adj. clean. सफा.

साजो [sádzo] n. key. साँचो. See: kòldʒa.

साता [sáta] n. week. हप्ता. [Source: Nepali]

सातिङ [sátiŋ] Variant: sá. n. earth. प्रिथिबी. See: sá.

साहनदान [sàndan] n. human offspring. सन्तान.

सापु [sápu] adj. thin, of things not human. पातलो.

सामबा [sámba] adj. new. नयाँ.

साहमबा [sàmba] n. bridge. पुल.

साहरु [sàru] *n.* a type of bird. चरो.

साहलतोङ [sàl] v. i. to converse. कुराकानी गर्नु.

सालदोङ [sál] v. t. to clean. केलाउनु.

साहसे [sàse] n. food. खाने कुरा.

सादोङ [sáa] v. t. to burn. बल्नु. See: pár; thìi.

सिह [sì] n. a necklace made of coral worn by men. रातो माला, केताहारुको लागि.

सिहनदा [sìnda] adj. hectic. थकाउने.

सिहनदोङ [sìn] v. t. to complete ; finish. सिद्ध्यौनु.

सिनिङ [sínin] n. two years ago. दुइटा वर्षा अगाडि.

सिहपयु सारक्यु [sìpyu sàrkyu] n. pray said 49 days after death.

49 दिन पुजा.

सिहम [sìm] v. i. h. to sleep, honorific form. सुत्नुहुन्छ.

सीडि [síidi] *n.* red clay used to make floors and coat walls. रातो चिष्ठो मातो.

स् [sú] q. who. को.

सुह [sù] n. a sore. काष्टजनक.

सु अङ [sú áŋ] n. no one. कोही पनि.

सुङ [súŋ] adj. clean. सफा.

सुङा [súŋa] n. amulet. जन्तार.

सुम [súm] num. three. तीन.

सुमज्यु [súmdʒu] num. thirty. तीस.

स्मबा [súmba] num. third. तेस्रो.

सुमबु [súmbu] adj. clean. सफा.

सुरतोङ [súr] v. d. to put into

something close fitting. घोस्न. स्रला [sùrla] *postp.* near. निर.

सुहला [sùla] n. embers. बल्दो कोइला.

सुहिलि [sùli] n. a stack of corn, elevated and left to dry. सूली. [Source: Nepali]

सेंदोङ [sé] v. t. to kill. मार्नु.

सेह [sè] n. a thing. कुरा.

सॅतेरतोङ [séter] v. t. to kill. मार्नु. rìda sé to hunt.

सेन [sén] n. seed. बीउ.

सिंब [sébi] n. two years ahead. दुइटा वर्षा पछाडि.

सेम [sém] n. the mind or heart;the central seat of emotion in Yolmo psychology. मन.

सम क्येदोङ [sém kyé] v. t. to like.

मन् पर्छ. समु [sému] n. nail. नङ. सर [sér] n. gold. सुन. सरक [sérki] adj. golden. सुनौलो. सरताङ [sértan] Variant: sérka. n. the cold season, August -October. जाडो महीना. सरतोप [sértop] n. ring. औंठी. सरपु [sérpu] adj. yellow. पहेंलो. सरा [séra] n. hail. असिन. सेह [sèe]v. t. prepare to receive.पाउनु.

सेदोङ [sée] v. t. mix. मिलाउनु. सेमजेन [sémdzen] n. animal. जनावर.

सो [só] n. tooth. दाँत. सोदोङ [só] v. t. to raise. उठाउनु. सोह [sò] v. imp. the irregular imperative form of sà 'eat'. खाउ.

सोङ [sóŋ] v. imp. go! The imperative form of dò. जाउ. सोहतो [sòtor] n. fern. उनिउं.

सोमबा [sòmba] n. traditional long boots made of cloth and leather, still worn for special occasions. बूट.

सोमबो [sómbo] adj. alive. जिउँदो. sómbo té live.

सोमा [sóma] n. louse egg. लिखा. सोहरा [sòra] n. a sickle. हंसिया, खुर्पि. [see image left, मिथ तसबिर हेर्नुस.

सवा [swá] n. unhusked rice. धान. सवाह [swà] n. nettles. सिस्नु.

स्य

स्याङदोङ [ʃáŋ] v. t. to churn buttermilk. मही पर्नु. See: tàra. स्या [ʃá] n. meat. मासु. स्याह [ʃâ] n. grease. चिल्लो पदार्थ. स्याउ [ʃáu] n. apple. स्याउ. [Source: Nepali] स्याक [ʃàk] adj. greasy. चिल्लो. स्यापटा [ʃápṭa] n. h. foot, honorific. खुट्टा. स्यामा [ʃáma] n. afterbirth.

सालनाल.

स्यामु [ʃámu] n. mushroom. च्यौ. स्याहमु [ʃámu] n. hat, traditional Tibetan large hat worn by both men and women on special occasions, such as a wedding. टोपी.

स्यारतोङ [ʃár] v. i. to shine, as the sun. तल्कन्.

स्यारा [ʃára] adj. young. जवान.

स्यालदोङ [ʃál] v.t. to exit. निस्कनु. v.t. to have diarrhoea. मधुमेह लाग्नु. स्यावा बुह [sáwa bù] n. spider. माकुरा.

स्यादोङ [ʃáa] v. t. to split by cutting or sawing. चिरनु.

स्याहमा [ʃàama] n. skirt. लुगा, सादि. [Source: Gurung]

स्यिह [ʃì] *num*. four. चार.

स्यि खु [ʃi khú] n. smaller white lice. जुम्रा सानो, लिखा. See: ʃi.

स्यिकार चा [ʃikar tsá] v. t. to hunt. शिकार खेल्नु. [Source: Yolmo and Nepali]

स्यिहङ [ʃìŋ] n. farm. खेत.

स्यिहङले [ʃiŋle] n. a farmer. किसान. See: ʃiŋ.

स्यिङा पको [ʃiŋa páko] n. bayleaf. तेजपात.

स्यिहताङ [ʃìtaŋ] *adj.* anger. रिस. स्यिहपच्यु [ʃìptʃu] *num.* forty. चालिस

स्यिहबा [ʃiba] num. fourth. चौथो. स्यिमि [ʃimi] n. beans. सिमी. स्यिहमबु [ʃimbu] adj. tasty. मिटो.

स्यी [ʃi] n. louse. जुम्रा. स्यी स्यीबा [ʃiba] adj. dead. मरेको.

स्योका [ʃika] n. a rupee. रुपिया.

स्यीगु [ʃigu] n. a newspaper or magazine; paper. पत्रिका, अखबार, कगात.

स्योङ [ʃǐŋ] n. wood. काठ.

स्योङगार [ʃiŋgar] n. chestnut tree. कटुस.

स्योङग्ल [ʃiŋgul] n. earthquake.

भूइँचालो.

स्योङडो [ʃǐŋdo] n. fruit. फलफुल. Syn: phálphul.

स्यीतोङ [ʃĭ] v. i. to die. मर्नु.

स्युह [ʃù] v. i. h. to sit, honorific. बस्नु.

स्युहकपा [ʃùkpa] n. incense. घुप. See: pé.

स्यूहदोङ [ʃùu] v.i. to enter. पस्नु.

स्येह [ʃè] v. i. h. to eat, honorific. खानुहुन्छ.

स्ये क्याहङ [ʃé kyàŋ] v. i. to stretch one's limbs. पसार्नु.

स्येर [ʃér] n. east. पूर्व.

स्यरमा [ʃérma] n. young girl. केटि.

स्येदोङ [ʃée] v. t. to know. जान्नु.

स्योह [ʃò] n. curd. दही.

स्योह [ʃò] ν. t. to brush. कुचो लाउनु.

स्योतोङ [ʃó] v. imp. the imperative of 'come'. आउनु.

स्योकपा [∫ókpa] n. feather; wing. प्वाँख, पखेटा.

स्योहरतोङ [ʃór] v. i. to get out.

उम्कन्. स्योहवा [ʃòwa] n. wound. घाउ. स्यो [ʃóo] n. a small tightly woven conical basket used for straining t∫háŋ and other things. सानो टोकरी रक्सी चाल्नेको लगि . [see image above, माथि तसबिर हेर्नुस] स्योहले [ſòole] n. morning. बिहान.

ह

हाहङसा [hàŋsa] n. duck. हाँस. हिमबा [yìmba] v. cop. copula verb. हो. [alt. spelling यहमबा].

हाडा [háda] n. the middle pot, in which sits the tsáma, has holes in the bottom. Often made of clay but can also be made of metal. भाँडा कुन्डे माथि रक्सी बनाउनेको लगि.

हास्याङ [háʃaŋ] n. The images of the laughing buddha. हँसाउने बुद्ध.

हुङगार [húŋgar] n. horse radish. सर्स्य.

है [hée] n. potato. आलु.

होमदोङ [òm] v. t. to convince, to woo. फकाउनु. [alt. spelling of ऒहम्दोङ]

होमा [òma] n. milk; breast. दुध, स्तन. [alt. spelling of ऒहमा] होरता [òrta] n. a fence. बार. [alt. spelling of ऒहर्ता]

होराङ [òraŋ] pr. first person plural inclusive. हामी. [alt. spelling of ऒहराङ]

होह बराकपा [hòbrakpa] n. red panda. रातो पाण्डा.

होनडा [ònda] adv. that way. त्योस्तो. [alt. spelling of ऒहन्डा.